

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

23
Warszawa, dnia 23 października 2017 r.

VII.510.31.2016.ST/MW

Trybunał Konstytucyjny
Warszawa

sygn. akt K 1/17

Na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072) wnoszę o wyłączenie z udziału w rozpoznawaniu sprawy (sygn. akt K 1/17) Mariusza Romana Muszyńskiego oraz Henryka Ciocha.

Uzasadnienie

Przepisy art. 39 ust. 1 i 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym określają przesłanki wyłączenia sędziego Trybunału Konstytucyjnego z udziału w rozpoznawaniu sprawy, przepisy te nie regulują natomiast

sytuacji, w której w rozpoznawaniu sprawy bierze udział osoba nieuprawniona. W tym zakresie odpowiednie zastosowanie mają więc z mocy art. 36 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822 ze zm.). Stosownie do art. 379 pkt 4 k. p. c. nieważność postępowania zachodzi, jeżeli skład sądu orzekające był sprzeczny z przepisami prawa. Skład sądu sprzeczny z przepisami prawa, to także sytuacja, gdy znajduje się w nim osoba nieuprawniona (por. „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz”, t. 1 pod red. M. Manowskiej, LexisNexis, Warszawa 2011, s. 713). Taka okoliczność zachodzi w niniejszej sprawie, gdyż skład Trybunału Konstytucyjnego jest sprzeczny z prawem najwyższej rangi, tj. Konstytucją RP.

Uchwałą z dnia 2 grudnia 2015 r. w sprawie wyboru sędziego Trybunału Konstytucyjnego (M. P. poz. 1182) Henryk Cioch został wybrany na stanowisko sędziego Trybunału Konstytucyjnego, zaś uchwałą z tej samej daty dokonano wyboru Mariusza Romana Muszyńskiego (M. P. poz. 1184). Uchwały te stanowiły próbę wyboru przez Sejm VIII kadencji H. Ciocha oraz M. R. Muszyńskiego na sędziów Trybunału Konstytucyjnego na obsadzone już prawidłowo stanowiska sędziowskie. Prawidłowość wyboru przez Sejm VII kadencji trzech sędziów Trybunału Konstytucyjnego wymienionych w uchwałach z dnia 8 października 2015 r. w sprawie powołania sędziów Trybunału Konstytucyjnego (M. P. poz. 1038-1040) i rozpoczynających kadencję w dniu 7 listopada 2015 r. została bowiem kilkakrotnie potwierdzona w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego (wyrok z dnia 3 grudnia 2015 r., sygn. akt K 35/15; wyrok z dnia 9 marca 2016 r., sygn. akt K 47/15; wyrok z dnia 11 sierpnia 2016 r., sygn. akt K 39/16; postanowienie z dnia 7 stycznia 2016 r., sygn. akt U 8/15).

W wyroku z dnia 3 grudnia 2015 r. (sygn. akt K 34/15) Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że o statusie sędziego Trybunału należy mówić już w momencie zakończenia procedury wyboru kandydata na sędziego przez Sejm, co w tym przypadku nastąpiło w dniu 8 października 2015 r. Trybunał Konstytucyjny podkreślił również, że uchwała Sejmu w tej sprawie jest definitywna i nie podlega wzruszeniu. W rezultacie Sejm nie może odwołać swojego wyboru, unieważnić go, stwierdzić jego bezprzedmiotowości bądź *post factum* go konwalidować.

W świetle art. 194 ust. 1 Konstytucji RP kompetencja Sejmu do wyboru sędziego aktualizuje się zaś jedynie wówczas, gdy istnieje wolne stanowisko sędziowskie wymagające obsadzenia. Skoro więc kadencja sędziów wybranych w dniu 8 października dopiero rozpoczynała swój bieg, to Sejm w ogóle nie mógł korzystać z kompetencji określonej w art. 194 ust. 1 Konstytucji RP. Potwierdził to Trybunał Konstytucyjny w wymienionych orzeczeniach, a orzeczenia te mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne (art. 190 ust. 1 Konstytucji RP).

Co prawda w art. 18 pkt 2 i art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) ustawodawca podjął kolejną próbę zmiany obsady Trybunału Konstytucyjnego poprzez pominięcie sędziów, którzy zostali prawidłowo wybrani przez Sejm VII kadencji i zastąpienia ich osobami, które zostały wybrane przez Sejm VIII kadencji wbrew Konstytucji RP, tj. na stanowiska sędziowskie już obsadzone. Jednak rozpoznając niniejszy wniosek skład Trybunału Konstytucyjnego musi mieć na uwadze treść art. 195 ust. 1 Konstytucji RP. Zgodnie z tym przepisem sędziowie Trybunału Konstytucyjnego w

sprawowaniu swojego urzędu podlegają tylko Konstytucji. Ich obowiązkiem w związku z tym jest odmowa zastosowania ustawy w sytuacji, gdy ta narusza Konstytucję. Ta ostatnia okoliczność została zaś już potwierdzona w wymienionych orzeczeniach Trybunału Konstytucyjnego.

Ponadto wskazany art. 18 pkt 2 oraz art. 21 ust. 2 Przepisów wprowadzających ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego są przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie. W tej sytuacji zachodzą uzasadnione wątpliwości, czy orzekając o przepisach, które ich bezpośrednio dotyczą H. Cioch i M. Muszyński zachowują bezstronność. Wynik postępowania w sprawie o sygn. akt K 1/17 będzie bowiem w sposób bezpośredni oddziaływał na prawa i obowiązki H. Ciocha oraz M. Muszyńskiego.

W ocenie Rzecznika w świetle powyższego w niniejszej sprawie występują także okoliczności wywołujące wątpliwości co do bezstronności H. Ciocha i M. Muszyńskiego (art. 39 ust. 2 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym), o czym informowałem Trybunał Konstytucyjnym pismem z dnia 12 października 2017 r. Nikt bowiem nie może być sędzią we własnej sprawie (*nemo iudex in causa sua*). Ponieważ pismo to nie spowodowało reakcji w postaci wniosku samych zainteresowanych o ich wyłączenie z udziału w rozpoznaniu sprawy, złożenie tego wniosku uznałem za konieczne.

